

DETTA VILL VI

KYRKORNA OCH MIGRATIONSFRÅGORNA

SVERIGES
KRISTNA RÅD

DETTA VILL VI!

KYRKORNA OCH
MIGRATIONSFRÅGORNA

Sveriges kristna råd
Box 14038
167 14 Bromma
Tel: 08-453 68 00
E-post: info@skr.org
www.skr.org

Foto omslag: Ols Torkelsson / TT

Form: PW Design AB
Tryck: Trydells tryckeri
ISSN: 1650-9196

Utgivningsår: 2024

SVERIGES KRISTNA RÅDS SKRIFTSERIE – NR 22

Denna skrift publicerades första gången 2007 och ges nu ut i en andra reviderad version, våren 2024. Den har tagits fram av SKR:s arbetsgrupp för migration och integration som består av följande personer: Misha Jaksic (ortodox samordnare Sveriges kristna råd), George Joseph (Caritas/Katolska kyrkan, Anna Karlgren (Svenska kyrkan), Katinka Levin (Svenska kyrkan, Stockholms stift), Inga Johansson, (Equmeniakyrkan), Elias Nygren (Sociala Missionen), Anna-Maria Tuftström (Frälsningsarmén), Johannes Bjöhrn/Leticia Mendez (Asylrättscentrum), Robert Johansson (Trosrörelsen - Livets ord) och Michael Williams.

Redaktör första upplagan: Björn Cedersjö.
Reviderad av: Inga Johansson, George Joseph, Michael Williams, Katinka Levin och Anna Karlgren.

Antagen av Sveriges kristna råds styrelse 2023-09-25, slutgiltigt antagen av Sveriges kristna råds presidium 2024-01-22.

I Sveriges kristna råd möts medlemskyrkor fördelade på fyra kyrkofamiljer. I dessa rymms olika kristna traditioner i vårt land.

KYRKORNA TILLSAMMANS
I TRO OCH HANDLING

Innehåll

Inledning: Detta vill vi!	6
1. Alla människor är skapade till Guds avbild och har rätt till ett liv i värdighet	8
2. Grundläggande rättigheter ska gälla för alla människor	10
3. Barns situation och behov måste särskilt uppmärksammas	12
4. Familjer har rätt att leva tillsammans	13
5. Alla har ansvar för en god samhällsutveckling	14
6. Vårt mål är fred, rättvisa och ett hållbart samhälle	15

Inledning

DETTA VILL VI!

Vår kristna tro har präglats av exilens och flyktingskapets erfarenheter. När det i bibeltexterna finns uppmaningar att behandla främlingen väl sker hänvisning till egna upplevelser: ”Om en invandrare slår sig ner i ert land, skall ni inte förtrycka honom. Invandraren som bor hos er skall ni behandla som en infödd. Du skall älska honom som dig själv, ni var ju själva invandrare i Egypten. Jag är Herren, er Gud.” (Tredje Moseboken 19:33-34).

Jesus själv upplevde flyktingens öde som barn och livet i exil (Matteusevangeliet 2:13-15). Jesus visar oss genom sina ord och handlingar ett kärlekens exempel; att älska sin nästa och att särskilt se till de fattiga, de maktlösa och de diskriminerade. Att välkomna främlingen in i gemenskapen är en handling som i den kristna tron bär ett välsignelselöfte: ”Kom ihåg att visa gästfrihet, ty det har hänt att de som gjort det har haft änglar till gäster utan att veta om det.” (Hebreerbrevet 13:2).

Sedan länge är därför de kristna kyrkorna i Sverige – liksom runt om i världen – engagerade i migrations- och integrationsfrågor på olika sätt. Detta kommer framför allt till uttryck genom stöd till människor som söker sig till kyrkor – det kan handla om behov av samtal, psykosocialt stöd, information om juridiska- och rättsliga frågor, stöd vid återvändande samt uppsökande verksamhet, till exempel vid Migrationsverkets asylboenden och förvar. Migration är i högsta grad ett fenomen som inte känner några nationella gränser. Kristna kyrkor i Sverige arbetar genom sina internationella utvecklingsarbeten för en värld där människor inte tvingas fly sina hem. Vi finns också på plats för humanitära insatser vid flyktingläger och bland utsatta migrantarbetare.

Kyrkans uppgift är att analysera samhällsutvecklingen och ”tyda tidens tecken” för att bidra till positiv samhällsutveckling, vilket bland annat innebär att arbeta för ett välkomnande och inkluderande samhälle. Därför har vi fortsatt att tala¹ och stötta människor i att göra sina röster hörda. Vi kommer att fortsätta följa och granska den förda migrations- och integrationspolitiken, lagstiftning och juridisk praxis samt myndigheternas arbete. Vi gör det inte bara utifrån ett nationellt svenskt perspektiv utan också utifrån ett europeiskt och ett globalt perspektiv.

Inom SKR pågår ett påverkansarbete genom remissvar, debattartiklar samt dialog med politiker och beslutsfattare. SKR har särskilt lyft konvertiters situation, ensamkommande ungdomar, frihetsberövanden och familjeåterförening liksom konsekvenser av förändringar i migrationslagstiftningen under de senaste åren.

Kyrkorna i SKR verkar för en human migrationspolitik och ett välkomnande samhälle. Se alla uttalanden och debattartiklar här: <https://www.skr.org/amne/debatt/>

Detta vill vi – kyrkorna och migrations/integrationsfrågorna är ett uttryck för ambitionen att vara ett salt i världen, att protestera mot orättvisor och att arbeta för ett bättre samhälle för alla människor. Vi lyfter fram de etiska principer som är utgångspunkten för denna skrift och som bygger på kyrkornas grundlägg-

¹ På SKRs webbplats www.skr.org/migration finns mer att läsa om vad kyrkorna sagt och gjort.

gande värderingar. Dessa principer grundas dels på vår kristna tro som i texten bland annat lyfts fram i olika bibelord, dels på det internationella samfundets arbete med mänskliga rättigheter som kommer till uttryck genom utdrag ur FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna samt relevanta konventioner, och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Vi har valt att fokusera på människor som av olika anledningar kommit till Sverige. Detta inkluderar även de som inte har sökt asyl.

Denna skrift vill vara kort och koncis – men det innebär också att den inte ger utrymme för fördjupad analys och problematisering. Vårt arbete går vidare för att ge möjligheter till ytterligare kunskapsinhämtning, reflektion och dialog.

1.

Alla människor är skapade till Guds avbild och har rätt till ett liv i värdighet

”Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade han henne. Som man och kvinna skapade han dem.” (Första Moseboken 1:27)

”Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter.” (FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, art 1)

”Var och en har rätt att i andra länder söka och åtnjuta asyl från förföljelse.” (FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, art. 14.1)

”Ingen får avlägsnas, utvisas eller utlämnas till en stat där han eller hon löper en allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller andra former av omänsklig eller förnedrande bestraffning eller behandling.” (EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, art. 19.2)

DÄRFÖR VILL VI ATT:

- Alla människor på flykt garanteras rätten att söka asyl och aldrig avvisas eller utvisas till ett land som inte respekterar non refoulement-principen.
- Det upprättas fler lagliga vägar att resa in i Sverige och EU för att söka asyl.
- Människor med livshotande sjukdom får vård i Sverige om de inte har råd med säker tillgång till livsuppehållande medicinering i hemlandet.

DÄRFÖR VÄNDER VI OSS MOT ATT:

- Människor på flykt i det offentliga samtalet och retoriken miss-tänkliggörs och betraktas som brottslingar för att de åberopar rätten att söka asyl, vilket är en mänsklig rättighet.
- Människor på flykt, i avsaknad av säkra och lagliga vägar, tvingas ta livsfarliga risker för att nå Europa eller fastnar i misär vid EU:s gränser.
- Människor endast ges tillfälliga uppehållstillstånd vilket försvårar möjligheterna att planera sin framtid.
- Människor som ska avvisas eller utvisas från Sverige hålls i förvar under långa perioder.

DÄRFÖR UPPMANAR VI VARANDRA ATT:

- På ett respektfullt sätt stödja människor som söker asyl i Sverige eller lever i Sverige utan legal status.
- Genom utvecklingssamarbete stödja människor i deras ursprungsländer.
- Agera mer solidariskt och medmänskligt.
- Använda kyrkornas globala nätverk i hela migrationsprocessen inklusive ett eventuellt återvändande.

2.

Grundläggande rättigheter ska gälla för alla människor

”Alla människor är skapade och älskade av Gud. Bibeln talar om att människan är skapad till ’Guds avbild’. I nutida kristen teologi brukar konsekvenserna av det beskrivas med ord som att varje människa är unik, värdefull och har ett oändligt värde och en inneboende given värdighet som gäller oavsett yttre omständigheter.”² (Se Första Moseboken 1:26-28)

”Var och en är berättigad till alla de rättigheter och friheter som uttalas i denna förklaring utan åtskillnad av något slag, såsom på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt.” (FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, art. 2)

² Människors värde och värdighet – Om kristen människosyn, Sveriges kristna råds skriftserie nr. 24, 2019, s. 9.

DÄRFÖR VILL VI ATT:

- Sverige ratificerar FN:s konvention för skydd av migrantarbetare och deras familjers rättigheter som antogs 1990 och bekräftades i New York-deklarationen 2016.
- De konventioner som Sverige har undertecknat om statslösa tillämpas fullt ut så att bland annat statslösa barn som föds i Sverige erhåller svenskt medborgarskap vid födseln.
- Alla utsatta och särskilt sårbara gruppers behov beaktas fullt ut i mottagandet, i asylprocessen och vid ett återvändande.
- Människor som vistas i Sverige utan legal status ges samma rätt till sjukvård som den övriga befolkningen.

DÄRFÖR VÄNDER VI OSS MOT ATT:

- Människor som vistas i Sverige med eller utan legal status utnyttjas på arbetsmarknaden.
- Vuxna människor med avslagsbeslut som vunnit laga kraft riskerar att hamna i misär utan ett socialt skyddsnät.
- Människor som vistas i Sverige utan uppehållstillstånd riskerar att anmälas till polis eller Migrationsverket när de nyttjar sina rättigheter.
- Kvinnors och barns särskilda skyddsbehov inte beaktas.
- Människor som söker asyl och som har konverterat riskerar att bedömas utifrån begränsad förståelse av vad det innebär att konvertera. Därmed kan de utvisas till ett land där de löper risk för flyktinggrundande förföljelse.

DÄRFÖR UPPMANAR VI VARANDRA ATT:

- Välkomna de människor som, oavsett ursprung, etnicitet och religion, söker sig till våra sammanhang, kyrkor och församlingar.
- Dela kunskap om vad religions- och övertygelsefrihet innebär och vad den omfattar.

3.

Barns situation och behov måste särskilt uppmärksammas

*”Och den som i mitt namn tar emot ett sådant barn tar emot mig.”
(Matteusevangeliet 18:5)*

”Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet.” (FN:s konvention om barnets rättigheter, art 3)

”Barn har rätt till det skydd och den omvårdnad som behövs för deras välfärd. De ska fritt kunna uttrycka sina åsikter. Dessa åsikter ska beaktas i frågor som rör barnen i förhållande till deras ålder och mognad.” (FN:s konvention om barnets rättigheter, art 24.1)

”Varje barn har rätt att regelbundet upprätthålla ett personligt förhållande till och direkta kontakter med båda föräldrarna, utom då detta strider mot barnets bästa.” (EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, art 24)

DÄRFÖR VILL VI ATT:

- Barn får möjlighet att själva berätta om sina skyddsskäl, berättelser som sedan bedöms på ett fullvärdigt och rättssäkert sätt i enlighet med barnkonventionen.
- Barn får möjlighet att lämna in klagomål till FN:s barnrättskommitté i de fall deras rättigheter har kränkts och de inte har haft möjligheter att få upprättelse i Sverige.
- Större hänsyn tas till barns vistelsetid i Sverige vid bedömning av rätt till uppehållstillstånd.
- Barn till EU-medborgare i utsatthet ges rätt till skolgång.
- Barn fortsatt har rätt till skolgång oavsett legal status.
- Barn aldrig används som tolkar för sina föräldrar i svåra samtal.

DÄRFÖR UPPMANAR VI VARANDRA ATT:

- Alltid sätta barnets bästa i centrum.

4.

Familjer har rätt att leva tillsammans

”När de hade gett sig av visade sig Herrens ängel i en dröm för Josef och sade: Stig upp och ta med dig barnet och hans mor och fly till Egypten...” (Matteusevangeliet 2:13)

”Familjen är den naturliga och grundläggande enheten i samhället och har rätt till samhällets och statens skydd.” (FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, art 16.3)

”Familjeåterförening är ett nödvändigt medel för att möjliggöra familjelivet. Familjeåterförening bidrar till att skapa en social och kulturell stabilitet som underlättar tredjelandsmedborgares integration i medlemsstaterna, som även främjar den ekonomiska och sociala sammanhållningen, vilket är ett av gemenskapens grundläggande mål enligt fördraget.” EUs direktiv 2003/86 av den 22 september 2003 om Rätt till familjeåterförening, ingressen till punkt 4)

”Var och en har rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer.” (Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, art 7)

DÄRFÖR VILL VI ATT:

- Alla människor med erkända skyddsbehov i Sverige ska ha rätt till familjeåterförening.
- Människor får en snabb och rättssäker behandling av sina ansökningar om familjeåterförening.
- Släktingar till människor bosatta i Sverige får bättre möjligheter att beviljas visum för att besöka anhöriga.

DÄRFÖR VÄNDER VI OSS MOT:

- Begränsningarna av rätten till familjeåterförening i migrationslagstiftningen.
- De orimliga försörjningskraven som ställs och som i praktiken leder till att familjer splittras.

DÄRFÖR UPPMANAR VI VARANDRA ATT:

- Ge stöd till människor som vid flykt separerats från sin familj.

5.

Alla har ansvar för en god samhällsutveckling

”Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem.” (Matteusevangeliet 7:12)

”Ni är jordens salt. Men om saltet mister sin kraft, hur ska man då få det salt igen?” (Matteusevangeliet 5:13)

”Ingenting i denna förklaring får tolkas som att det innebär en rätt för en stat, en grupp eller en enskild person att ägna sig åt en verksamhet eller att utföra en handling som syftar till att omintetgöra någon av de rättigheter eller friheter som anges i förklaringen.” (FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, art 30)

DÄRFÖR VILL VI ATT:

- Alla individer och samhällsaktörer tar ansvar för att motverka rasism, främlingsfientlighet och diskriminering i alla dess former.
- Alla individer och samhällsaktörer tar ansvar för att ge alla människor i vårt land möjligheter att komma in i samhället,

inte minst genom etablering på arbetsmarknad, bostadsmarknad och engagemang i föreningsliv.

DÄRFÖR VÄNDER VI OSS MOT ATT:

- Kränkningar sprids om människor på basis av ursprung, hudfärg, kön, ålder, funktionsvariation, trosuppfattning eller sexuell läggning och könsöverskridande identitet eller uttryck

DÄRFÖR UPPMANAR VI VARANDRA ATT:

- Bidra till ökade kontaktytor, respekt och samarbete mellan människor med olika bakgrund, trosuppfattning och kulturella erfarenheter.
- Vara goda grannar där vi bor och verkar.

6.

Vårt mål är fred, rättvisa och ett hållbart samhälle

”Han har kommit med budskap om fred för er som var långt borta och fred för dem som var nära.” (Efesierbrevet 2:17)

”Herrens ande är över mig, ty han har smort mig till att frambära ett glädjebud till de fattiga. Han har sänt mig att förkunna befrielse för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren.” (Lukasevangeliet 4:18-19)

”Jorden är Herrens med allt den rymmer, världen och alla som bor i den.” (Psaltaren 24:1)

”Var och en har rätt till ett socialt och internationellt system där de rättigheter och friheter som behandlas i denna förklaring till fullo kan förverkligas.” (FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, art 28)

DÄRFÖR VILL VI ATT:

- Integration ses som en ömsesidig process av lärande och ökad förståelse.

- Sambandet mellan migration, konflikter och de tilltagande klimatförändringarna beaktas i utvecklingen av en långsiktigt hållbar migrationspolitik.

DÄRFÖR UPPMANAR VI VARANDRA ATT:

- Engagera oss för rättvis fred och klimaträttvisa.
- Solidariskt och med uthållighet stödja varandra i arbetet för en bättre värld att leva i – för alla människor!

DETTA VILL VI!

- KYRKORNA OCH MIGRATIONSFRÅGORNA

Migration innebär möjligheter och utmaningar. Vissa migrerar utifrån egen önskan, alltför många har inte valt att migrera utan har tvingats på flykt.

Situationen för människor på flykt är en angelägen fråga för alla som vill vara goda medmänniskor. Därför är det en fråga som fordrar såväl en genomtänkt utgångspunkt som regelbunden reflektion.

I denna skrift presenterar kyrkorna i Sverige perspektiv på migrationens utmaningar utifrån bibeltexter, relevanta internationella konventioner och erfarenheterna av att möta människor på flykt.

Skriften har tagits fram av Sveriges kristna råds arbetsgrupp för migration och integration och antagits av Sveriges kristna råds styrelse i september 2023, slutgiltigt av Sveriges kristna råds presidium i januari 2024.

Kontakt:

08-453 68 00

info@skr.org

www.skr.org

Postadress:

Box 14038, 167 14 Bromma

ISSN 1650-9196

SVERIGES
KRISTNA RÅD